

in het Zeekanaal Brussel-Schelde is in 2019 geraamd op 8,6 kg/ha en 327 stuks/ha.

In het kanaal zijn in totaal 13 vissoorten (exclusief hybride) aangetroffen.

Op basis van biomassa hebben brasem (25%), snoekbaars (22%), karper (21%)

en blankvoorn (19%) het grootste aandeel. Op basis van aantal is zwartbekgrondel (37%) dominant gevolgd door de soorten brasem (30%) en blankvoorn (16%).

BRON: schriftelijke parlementaire vraag gesteld door Vlaams volksvertegenwoordiger mevrouw Gwenny DE VROE in het Vlaams Parlement; zie: vraag gesteld aan de minister van Omgeving (Milieu) Zuhal DEMIR: "Bulletin van Vragen en Antwoorden", Vlaams Parlement, zitting 2020-2021, vraag nr. 900 van 20 april 2021.

Waterkwaliteit en visbestand in het Schipdonkkanaal anno 2021

Schipdonkkanaal

Auteur : Marc Verbeiren

Het Kanaal van Schipdonk of Schipdonkkanaal is een waterloop gelegen tussen Deinze (Oost-Vlaanderen) en Zeebrugge-Heist (West-Vlaanderen). Het kanaal loopt over een lengte van 56 km en mondt in Zeebrugge uit in de Noordzee.

Waterkwaliteit

a) Huidige toestand

Het meest recente jaar waarvoor alle meetgegevens volledig afgewerkt en beschikbaar zijn, is 2019. Ter vergelijking werden de gegevens van 2015 gebruikt. De fysisch-chemische kwaliteit (als samenvatting van 5 gidsparameters: totaal stikstof, totaal fosfor, geleidbaarheid, zuurstof en pH) van het Schipdonkkanaal is "ontoereikend" zowel in 2015 als in 2019. De totale biologische waterkwaliteit van het Schipdonkkanaal was in beide jaren eveneens "ontoereikend".

b) Toekomstperspectieven

De waterkwaliteit van het Schipdonkkanaal wordt beïnvloed door een veelheid van sectorale drukken. De grootste vervuilingdrukken zijn afkomstig van de sectoren landbouw en huishoudens. De impact van bedrijfslozingen en RWZI's (rioolwaterzuiveringsinstallaties) is beperkt. De druk vanuit industrie wordt geregeld via de omgevingsvergunningen. Druk vanuit huishoudens zal gestaag verminderen bij verder uitrollen van de GUP's (gebiedsdekkende uitvoeringsplannen). De verdere uitrol van het MAP (mestactieplan) en het generieke landbouwbeleid moet ertoe bijdragen dat de druk vanuit de landbouw gestaag afneemt. Het Schipdonkkanaal is in het ontwerp stroomgebiedbeheerplan 2022-2027, dat tot 15 maart 2021 in openbaar onderzoek lag (www.volvanwater.be), ingedeeld in klasse 6. Na 2033 wordt een goede ecologische toestand verwacht.

De minister benadrukt, net zoals zij dat reeds eerder deed in antwoorden op verschillende mondelinge parlementaire vragen - in zowel de plenaire vergadering als tijdens de vergaderingen van de commissie Leefmilieu - en verschillende gelijkaardige schriftelijke vragen, dat dit momenteel een ontwerpplan betreft dat nog gefinaliseerd zal worden. De opmerkingen uit het openbaar onderzoek worden momenteel verwerkt.

Afvissingen

a) Afvissing in 2018

De meest recente vangstgegevens op het Schipdonkkanaal dateren van 2018. In opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) vond in het najaar 2018 een visstandonderzoek plaats in dit kanaal waarbij een globale raming van het visbestand werd bepaald. De omvang van het visbestand werd op basis van gewicht geschat op 68,4 kg/ha en op basis van aantal op 3.312 stuks/ha. Op basis van gewicht bestaat het visbestand vooral uit karper (39%), brasem (24%) en blankvoorn (17%). Op basis van aantal bestaat het visbestand voornamelijk uit blankvoorn (68%) en brasem (24%). In 2018 werden drieëntwintig vissoorten aangetroffen. In totaal zijn er in feite tweeëntwintig vissoorten (exclusief hybride, kruising tussen twee karperachtigen) aangetroffen namelijk, aal, alver, baars, blankvoorn, brasem, driedoornige stekelbaars, gibel, karper, pos, snoekbaars, bittervoorn, bot, ruisvoorn, vetje, zeelt, riviergrondel,

winde, blauwband, roofblei, zwartbekgrondel, brakwatergrondel en snoek.

b) Vergelijking afvissingen in 2013 en 2018

Ten opzichte van het vorige visstandonderzoek in 2013 werden tien extra soorten aangetroffen: alver, gibel, karper, bot, bittervoorn, zeelt, winde, zwartbekgrondel, roofblei en brakwatergrondel. Rivierprik werd in 2018 niet meer aangetroffen (zie: Tabel op de laatste bladzijde). Tijdens de bemonstering van 2018 is eveneens gelet op de aanwezigheid van kreeften of krabben. In totaal zijn er vijf Chinese wolhandkrabben gevangen.

De visbestanden uit de verschillende stuwpanden verschillen onderling sterk van elkaar. In het stuwpand Deinze-sluis Schip-

Tabel 7.7. Soortsamenstelling Schipdonkkanaal.

Gilde	Vissoort	2013	2018
Eurytoop	Aal/Paling	x	x
	Alver	-	x
	Baars	x	x
	Blankvoorn	x	x
	Brasem	x	x
	Dnedoornige stekelbaars	x	x
	Gibel	-	x
	Hybride	x	x
	Karper	-	x
	Pos	x	x
	Snoek	x	x
Snoekbaars	x	x	
Limnofiel	Bot	-	x
	Bittervoorn	-	x
	Vetje	x	x
	Ruisvoorn	x	x
Rheofiel	Zeelt	-	x
	Riviergrondel	x	x
	Winde	-	x
Exoot	Rivierprik	x	-
	Zwartbekgrondel	-	x
	Roofblei	-	x
Marian	Blauwband	x	x
	Brakwatergrondel	-	x
	Totaal	14	23

donk wordt het minst omvangrijke visbestand gevonden (17,5 kg/ha en 316 stuks/ha). In het stuwpannd Schipdonk-Balgerhoeke wordt het meest omvangrijke visbestand gevonden (137,7 kg/ha en 15.046 stuks/ha). Blankvoorn heeft in aantallen en mindere mate biomassa een belangrijk aandeel in het visbestand in dit stuwpannd. De soortenrijkdom (n=16) in dit pand is eveneens het hoogst. De verspreiding van de mariene brakwatergrondel en bot beperkt zich tot het pand Balgerhoeke – monding zee. Brakwa-

tergrondel wordt enkel in het meest benedenstrooms gelegen traject gevonden. Terwijl bot zich door het hele stuwpannd verspreid. De omvang van het visbestand in dit pand is geraamd op (77,2 kg/ha en 295 stuks/ha) en bestaat in biomassa met name uit karper en brasem.

c) Tot slot

Een nieuw aangetroffen soort ten opzichte van 2013 is de zwartbekgrondel, een invasieve niet-inheemse soort. Bot en brakwatergrondel, beiden soorten van brakwater,

werden aangetroffen in 2018; het Schipdonkanaal mondt in Zeebrugge immers uit in de Noordzee.

BRON: schriftelijke parlementaire vraag gesteld door Vlaams volksvertegenwoordiger mevrouw Gwenny DE VROE in het Vlaams Parlement; zie: vraag gesteld aan de minister van Omgeving (Milieu) Zuhal DEMIR: "Bulletin van Vragen en Antwoorden", Vlaams Parlement, zitting 2020-2021, vraag nr. 901 van 20 april 2021}.

Kanaal van Beverlo

Op de grens van de provincies Antwerpen en Limburg ligt het Kanaal van/naar Beverlo dat in het noorden uitmondt in het Kanaal Bocholt-Herentals.

Waterkwaliteit

a) Huidige toestand

Het meest recente jaar waarvoor alle meetgegevens volledig afgewerkt en beschikbaar zijn, is 2019. Ter vergelijking werden de gegevens van 2015 gebruikt.

De fysisch-chemische kwaliteit (als samenvatting van 5 gidsparameters: totaal stikstof, totaal fosfor, geleidbaarheid, zuurstof en pH) van het Kanaal van Beverlo is "matig" zowel in 2015 als in 2019.

De totale biologische waterkwaliteit van het Kanaal van Beverlo is geëvolueerd van "matig" in 2015 naar "ontoereikend" in 2019.

b) Toekomstperspectieven

Het Kanaal van Beverlo is in het ontwerp stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 ingedeeld als klasse 6. Dit wil zeggen dat men ervan uit gaat dat de goede ecologische toestand voor na 2033 zal zijn. Omdat het Kanaal van Beverlo zo goed als volledig

wordt gevoed door het Kanaal Bocholt-Herentals (eveneens klasse 6) heeft men immers weinig rechtstreekse impact op de waterkwaliteit. Bovendien is het een doodlopend kanaal, waar heel weinig stroming op zit en heeft het - omwille van zijn kunstmatige karakter - daardoor ook weinig te bieden op het vlak van structuur- en habitatkwaliteit.

De minister benadrukt, net zoals zij dat reeds eerder deed in antwoorden op verschillende mondelinge parlementaire vragen - in zowel de plenaire vergadering als tijdens de vergaderingen van de commissie Leefmilieu - en verschillende gelijkaardige schriftelijke vragen, dat dit momenteel een ontwerpplan betreft dat nog gefinaliseerd zal worden.

Afvissingen

De meest recente vangstgegevens op het Kanaal van Beverlo dateren van 2019.

In opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) vond in het najaar 2019 een visstandonderzoek plaats in dit kanaal waarbij een globale raming van het visbestand werd bepaald.

De omvang van het visbestand werd op basis van gewicht geschat op 147,3 kg/ha en op basis van aantal op 2.980 stuks/ha. Op basis van gewicht bestaat het visbestand vooral uit snoek (41%), baars (31%) en

blankvoorn (22%). Op basis van aantal bestaat het visbestand voornamelijk uit baars (59%), blankvoorn (14%) en rietvoorn (10%).

In 2019 werden dertien vissoorten aangetroffen namelijk: aal, baars, blankvoorn, brasem, marmgrondel, pos, rietvoorn, roofblei, snoek, snoekbaars, winde, zonnebaars en zwartbekgrondel. Marmgrondel, roofblei, zonnebaars en zwartbekgrondels behoren tot de exoten.

Tijdens de bemonstering is gelet op de aanwezigheid van krabben of kreeften. Er zijn enkele gevlekte Amerikaanse rivierkreeften gevangen (n=6).

Ten opzichte van het vorige visstandonderzoek in 2014 werden vijf extra soorten aangetroffen: brasem, winde, roofblei, zwartbekgrondel en zonnebaars. Karper werd in 2019 niet meer aangetroffen.

Een nieuw aangetroffen soort ten opzichte van 2014 is de zwartbekgrondel, een invasieve niet-inheemse soort.

BRON: schriftelijke parlementaire vraag gesteld door Vlaams volksvertegenwoordiger mevrouw Gwenny DE VROE in het Vlaams Parlement; zie: vraag gesteld aan de minister van Omgeving (Milieu) Zuhal DEMIR: "Bulletin van Vragen en Antwoorden", Vlaams Parlement, zitting 2020-2021, vraag nr. 895 van 20 april 2021.

Tabel 7.4. Meerjarige soortenvergelijking op het kanaal naar Beverlo.

Gilde	Vissoort	2014	2019
Eurytoop	Aal	x	x
	Baars	x	x
	Blankvoorn	x	x
	Brasem	-	x
	Pos	x	x
	Snoek	x	x
	Snoekbaars	x	x
Limnofiel	Rietvoorn	x	x
	Winde	-	x
Exoot	Marmgrondel	x	x
	Roofblei	-	x
	Zonnebaars	-	x
	Zwartbekgrondel	-	x
Totaal	9	13	